

Пояснювальна записка
до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України
щодо визнання організації терористичною»

1. Мета

Проєкт Закону розроблено з метою врегулювання питання щодо визначення порядку визнання організації терористичною на виконання завдання, визначеного у підпункті 1 пункту 1 Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29.12.2020 «Про результати проведення огляду загальнодержавної системи боротьби з тероризмом», уведеного в дію Указом Президента України від 29.12.2020 № 598.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

На сьогодні частиною першою статті 24 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» (далі – Закон) встановлено, що організація, відповідальна за вчинення терористичного акту і визнана за рішенням суду терористичною, підлягає ліквідації, а належне їй майно конфіскується.

Також зі змісту цієї статті Закону випливає необхідність наявності рішення суду щодо визнання організації терористичною.

У той же час, законодавством України не встановлено, за яких умов організація визнається терористичною, не передбачено узагальнення та оприлюднення даних щодо організацій, визнаних терористичними, зокрема шляхом формування та ведення єдиного переліку таких організацій, не визначено орган, відповідальний за ведення такого переліку.

Разом з тим при вирішенні цих питань варто виходити з того, що за створення терористичної організації винні особи притягуються до кримінальної відповідальності передбаченої статтею 258-3 Кримінального кодексу України (далі – КК України).

Отже, терористична організація за своєю правовою природою є одним із різновидів стійких злочинних об'єднань, а тому, рішення про визнання організації терористичною повинно ґрунтуватись на положеннях КК України.

У свою чергу слід звернути увагу на те, що Верховний Суд у своїй постанові від 05.07.2018 по справі № 225/6151/15-к зазначив, що встановлення в кримінальному провадженні передбачених у статті 1 Закону ознак певної організації (наявність стійкого об'єднання трьох і більше осіб; розподіл функцій між цими особами; існування обов'язкових правил поведінки при підготовці та вчиненні терористичних актів) та відповідної мети її діяльності (порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, вплив на прийняття рішень, вчинення або невчинення дій органами державної влади та місцевого самоврядування) є підставою для визнання відповідної діяльності терористичною.

При цьому таке визнання здійснюється судом у конкретному провадженні на підставі наявних матеріалів. Існування окремого судового рішення, рішення

органу законодавчої чи виконавчої влади про визнання діяльності

терористичною для притягнення особи до кримінальної відповідальності за статтею 258³ КК України не вимагається.

З огляду на зазначене, на нашу думку, є необхідність уточнення на законодавчому рівні порядку визнання організації терористичною, а також з метою забезпечення відповідальності такої організації – запровадження публічного переліку терористичних організацій, врегулювання процедури внесення та встановлення підстав для виключення організацій з цього переліку.

Крім того, в діючій редакції абзацу двадцять першого статті 1 Закону передбачено, що організація визнається терористичною, якщо хоч один з її структурних підрозділів здійснює терористичну діяльність з відома хоча б одного з керівників (керівних органів) усієї організації.

Разом з тим, зважаючи на запропонований підхід щодо вирішення питання про визнання організації терористичною судом у конкретному судовому провадженні стосовно фізичних осіб, які визнані винними у вчиненні відповідного кримінального правопорушення, є необхідність також уточнити критерій для визнання організації терористичною, встановлений статтею 1 Закону.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом Закону пропонується внести зміни до абзацу двадцять першого статті 1 Закону, визначивши, що організація визнається терористичною, якщо хоч одна особа, яка є членом або має інший зв'язок з цією організацією, здійснює терористичну діяльність, якщо ця діяльність охоплюється умислом хоча б одного з організаторів чи керівників (керівних органів), або кінцевого бенефіціарного власника.

Також абзац двадцять перший статті 1 Закону пропонується узгодити з положеннями статті 28 КК України, якою встановлено, що кримінальне правопорушення визнається вчиненим злочинною організацією, якщо він скоєний стійким ієрархічним об'єднанням декількох осіб (п'ять і більше), члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації кримінально протиправної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших кримінально протиправних груп.

Крім того, проєктом Закону передбачено викласти у новій редакції статтю 24 Закону, якою, зокрема, встановити, що організація визнається терористичною за рішенням суду про визнання винною особи у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених статтями 258-258-5 Кримінального кодексу України, яке набрало законної сили, за умов встановлення ознак терористичної організації відповідно до абзацу двадцять першого статті 1 цього Закону.

Також передбачено запровадити перелік організацій, визнаних терористичними, та покласти обов'язок щодо його формування та ведення на

Службу безпеки України, встановити повноваження Кабінету Міністрів України щодо визначення порядку його ведення.

У свою чергу пропонується встановити, що діяльність організації, визнаної терористичною на території України забороняється. Внесення організації до Переліку терористичних організацій є підставою для конфіскації майна, активів такої організації уповноваженими органами.

Крім того, проектом Закону пропонується доповнити статтю 24 Закону України «Про Службу безпеки України» новим положенням щодо обов'язку Служби безпеки України забезпечувати формування і ведення Переліку терористичних організацій.

4. Правові аспекти

Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про боротьбу з тероризмом», Закон України «Про Службу безпеки України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребує додаткових видатків державного бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону погоджений без зауважень Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством цифрової трансформації України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Державною податковою службою України, Державною митною службою України, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів; із зауваженнями, які враховано – Управлінням державної охорони; із зауваженнями, які враховані частково – Службою безпеки України, Верховним Судом; із зауваженнями, які не враховано – апаратом Ради національної безпеки і оборони.

Відповідно до § 39 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 вважаються такими, що погодили проект без зауважень Національна поліція України, Адміністрація Державної прикордонної служби України.

Проект Закону не погоджений Офісом Генерального прокурора.

Проект Закону не потребує проведення публічних консультацій з громадськістю.

Проект Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті Закону відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Проект Закону відповідає Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини.

Проект Закону надсилався до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи листом від 27.04.2021 № 18424/111-4-21/11.2.1 (вх. НАЗК від 28.04.2021 № 03/31354/21)/

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту Закону дозволить врегулювати питання щодо умов та наслідків визнання організації терористичною.

Реалізація проекту Закону не вплине на ринок праці, екологію та навколишнє природне середовище.

Реалізація проекту Закону матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава та суспільство в цілому	Дозволить врегулювати питання визначення порядку визнання організації терористичною	Припинення та заборона діяльності організації, визнаної терористичною, інформування суспільства про такі організації

Міністр юстиції

Денис МАЛЮСЬКА